

Originele tekst.

AMSTERDAM, 12 Januari 1864.

PARK-COMMISSIE.

Wordt Amsterdam eene der fraaiste steden van Europa genoemd, het is alleen binnen hare muren, dat men de waarheid van deze uitspraak kan geregvaardigd zien; hare omstreken kunnen haar slechts zeer weinig aanspraak doen maken op dien naam van schilderachtige stad, zoo dikwijls haar gegeven. Binnen hare muren verrijzen tal van gebouwen als paleizen geroemd, daar buiten ziet het oog niet dan uitgestrekte weilanden, soms door eenige woningen meer bebouwd dan versierd.

In hare omstreken kan Amsterdam den toets der vergelijking niet doorstaan met andere steden, ook in ons vaderland. Kunnen 's Gravenhage op het Bosch, Haarlem op den Hout wijzen, Amsterdam heeft niets daartegenover te stellen wat als algemeen lustoord, als wandelplaats voor hare inwoners kan strekken. Veeleer wordt het weinige dat nog ten dienste van het publiek open stond, allengs door gebouwen en andere inrigtingen ingenomen, die tot sieraad van de stad strekken, maar wier vermeerdering toch de voor het publiek beschikbare ruimte vermindert.

En toch is misschien tegenwoordig meer dan ooit de vermeerdering der gelegenheden tot uitspanning voor het publiek noodig. Voor hen die des zomers buiten Amsterdam geruimen tijd kunnen doorbrengen, moge deze behoefte minder sterk zijn, gedurende den toch altijd nog langeren tijd dat zij zich hier ophouden, doet het gemis aan een wandelpark, ook als rijpark, zich nog wel gevoelen. Maar nog veel meer behoeven zij die na den hoe langer hoe meer inspanning vereischenden arbeid ook eenige uitspanning wenschen te genieten, dergelijke wandelplaats. Schoon moge hun de raad klinken om in lichaamsbeweging herstel van de vermoeide krachten te vinden; goed moge het hun zijn van den arbeid vrij te zijn om na eenige uren daaraan weder, verfrist en versterkt, te beginnen; wat baat hun hunne vrijheid zoo zij die niet gebruiken kunnen, zoo zij de plaats missen waar hun die bevolen lichaamsbeweging een waar genoeg kan zijn?

Waarheen zal men dan zich begeven? Naar de Plantaadje? daar wordt het steeds enger en enger. Naar den aanleg bij de Willemspoort, die, dank zij de zorg van het Stedelijk Bestuur, allengs in fraaiheid toeneemt? doch voor hoe weinigen ligt dat terrein gemakkelijk in het bereik.

Op het vaste land ziet men dikwijls door de Regering groote sommen te koste leggen aan de verfraaijng der steden. In Engeland geldt de stelregel, dat alles wat voor het publiek moet dienen, door dat publiek zelf moet worden tot stand gebracht. Nederland volgt het laatste voorbeeld; dit kan zoo menige nuttige inrigting ook binnen deze stad getuigen, waar de burgerij, als het ware naijverig op hare vrijheid, zonder de hulp der overheid in te roepen, met vereende krachten dikwerf groote zaken tot stand brengt. De inspanning moge grooter zijn, de vrijheid van handelen blijft behouden; het bewijs dat de krachten aanwezig zijn en slechts wachten om te worden gebruikt is weder geleverd; de zaak zelve rust op veel hechter grondslagen en wordt beter gesteund omdat zij de zaak van elke burger is geworden.

Het zijn deze beschouwingen, welke eenige ingezetenen van Amsterdam hebben geleid om zich tot eene Commissie te vereenigen, ter uitvoering van een plan tot aanleg van een Rij- en Wandelpark, voor een ieder toegankelijk, waarvoor zij nu de ondersteuning van hare stadgenooten inroept.

De Commissie wil dit in de onmiddellijke nabijheid van het Leidsche Bosch vestigen.

Zij koos daartoe die plaats omdat deze het dichtst bij het middelpunt en de meest volkrijke buurten der stad gelegen, zich aansluit aan eene reeds bestaande wandeling en aldaar, achter den Overtoom heen, het park zich tot den Amstelveensche weg zal kunnen uitstrekken. Van de mogelijkheid tot verkrijging van de benodigde gronden heeft zij zich reeds voorloopig verzekerd.

Voor de uitvoering van dit plan zal het noodig zijn dat haar de bijdragen vele en in ruimte toevloeijen, want de kosten zijn zeer groot. Zij vertrouwt echter dat haar spoedig de benodigde gelden verzekerd zullen zijn en stelt zich dan ook voor, om, zoodra voor aankoop en aanleg van een tiental bunders grond de vereischte som is bijeengebragt — bij globale raming op 80 à 100,000 Gulden begroot —, met de uitvoering van haar plan een aanvang te maken.

Zij heeft met den Heer ZOCHER uit Haarlem geraadpleegd, die, na het bedoelde terrein te hebben in oogenschouw genomen, verklaard heeft den aanleg aldaar van een fraai park voor zijne verantwoording te nemen; eene verklaring, die het tot stand komen van iets goeds, volkomen waarborgt.

Hoe eerder de Commissie zal in staat gesteld zijn haar plan ten uitvoer te leggen, hoe eerder zal aan diegenen, die de geschiktheid tot zoodanigen arbeid toonen, gelegenheid tot werken wordt verschaft. Zij weet dan ook deze omstandigheid bij velen de medewerking tot eene op zich zelf reeds aanbevelenswaardige zaak, kan bevorderen.

Zij noodigt U dan uit op bijgaand billet te willen teekenen voor eene gift in ééns, en, zoo mogelijk, onder mededeeling van dit schrijven, in uwen kring de verwezenlijking van haar plan te willen bevorderen, want het is door de algemeene medewerking alléén, dat het tot stand zal kunnen komen.

De ingeschreven bijdragen zullen niet worden opgevraagd, vóór dat haar gezamenlijk bedrag toereikend zal wezen, om, op den aangegeven voet, met de uitvoering van het plan een aanvang te maken.

DE COMMISSIE VOORNOEMD (*in het originele document geen nummering*):

1. Mr. J. MESSCHERT VAN VOLLENHOVEN, *Voorzitter*.
2. C. P. VAN EEGHEN, *Vice-Pres. Lid der Commissie van Uitvoering*.
3. J^A. VAN EIK. *Lid der Commissie van Uitvoering*.
4. C. BECKER. *Lid der Commissie van Uitvoering*.
5. Mr. HERM. J. VAN LENNEP. *Lid der Commissie van Uitvoering*.
6. Mr. E. J. EVERWIJN LANGE. *Penningmeester*.
7. D. RAHUSEN. *Penningmeester*.
8. Mr. N. J. DEN TEX. *Secretaris*.
9. C. A. CROMMELIN. *Secretaris*.
10. J. BUNGE.
11. D. HENRIQUES DE CASTRO, *Mz.*
12. E. W. CRAMERUS.
13. Jhr. Mr. C. DEDEL.
14. A. W. VAN EEGHEN.
15. J. VAN EEGHEN.
16. A. VAN GEUNS.
17. AUG. M. J. HENDRICHS.
18. L. HOYACK.
19. H. A. INSINGER.
20. Jhr. Mr. J. DE BOSCH KEMPER.
21. Mr. J. F. VAN LENNEP.
22. H. LUDEN.
23. J. LUDEN VAN STOUTENBURG.
24. F. MELVIL.
25. D. MENDES.
26. A. DE NEUFVILLE.
27. F. VAN DER OUDERMEULEN.
28. Mr. E. S. VAN RAALTE.
29. W. J. E. SMISSAERT.
30. S. J. GRAAF VAN LIMBURG STIRUM.
31. Dr. M. J. VERKOUTEREN.
32. Dr. H. VAN BEECK VOLLENHOVEN.
33. JAC. DE VOS, *Jacsz.*
34. Mr. F. T. WESTERWOUTD.